

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Sectio V. De vitiis dilectioni oppositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

hæret distinctione. Ipsa est Christianorum lex, quæ universam Legem continet & Prophetas. Ejus canones arctius obligant, quam passim creditur: ejus excessus sunt laudandi: ultra ejus limites progredi utique præstat, quam intra morari. Atque ut innotescat, quomodo Christi pauperes sint juvandi, Christi personam in paupere considera, in hoc enim Christus particulari quodam modo habitat, qui Christi in Eucharistia præsentiam imitari quodammodo videtur: cogita etiam Dei beneficia in nos plerumque per pauperes derivari, cælique claves eorum manibus esse commissas.

SECTIO V.

DE

VITIIS DILECTIONI OPPOSITIS

CAPUT I.

Odium a Deo & hominibus separat.

Odium qualiscumque mentis aversio est; unde objectum, quod aversamur, odisse dicimur. In odium inimicitiae, & abominationis dividi solet. Odium *abominationis* est, quo aversamur aliquod objectum prout in se malum, vel nobis, aliisve nocivum est: Odium *inimicitiae* est quo aversamur aliquem ita, ut velimus malum prout ejus malum est.

Odium

Odium abominationis peccatum jam grave, jam leve, jamque nullum; imo nonnumquam actus ex caritate subortus esse potest. Si absque rationabili causa proximum averfaris, juxta averfionis intenfionem, deliberationemque grave vel leve peccatum committis. Si naturali quasi antipathia averfionis motus rationem præveniat, culpa vacat, dummodo eum reprimere ratio nitatur, ne in voluntariam abominationem, aut inimicitiam degeneret. Quod si non tam proximi personam, quam ejus ineptum agendi, loquendi modum, ipsumque ejus peccatum averferis, nãdum a peccato immunis, sed laudabilis omnino tua averfio erit, ac salubre odium; quia cum dilectione hominum optime componi valet; Deus quippe ipse impietatem odit: & David impios, qua tales, odio habuit; sicut enim omnia Dei opera digna amore, ita & diaboli opera, scilicet peccata odio digna sunt. Ne tamen subzeloso hoc peccati odio, aliud proximi vitiosum se recondat, prout jam supra monuimus, caute est advertendum.

Odium inimicitiaẽ erga Deum, nisi imperfectio actus excuset, grave semper, imo omnium gravissimum est peccatum; quia (uti sanctus Thomas 2. 2. quæst. 34. art. 2. probat) per odium per se & directe quis se a Deo avertit, cum aliis in peccatis puta in fornicatione &c. ratione alterius videlicet conversionis ad creaturam, quæ eum conversione ad Deum stare non potest, a Deo avertatur. *Semper autem id, quod est per se, est potius eo, quod est secundum aliud:*

unde odium Dei inter alia peccata est gravissimum.
Hinc in scriptura legitur: *Surge Domine, & dissipentur inimici tui, & fugiant, qui oderunt te a facie tua (Num. 10.)*.

Odium pariter inimicitiae erga proximum, nisi levitate materiae &c. minuatur, peccatum mortale est; quia caritati, quae bono proximo delectatur, eique congaudet, e diametro opponitur. Omnis (ait S. Joannes *Ep. I. cap. 3.*) *qui odit fratrem suum homicida est: & scitis quoniam omnis homicida non habet vitam aeternam in semetipso manentem.* Et licet odium in effectu minus quam homicidium proximo noceat, affectus tamen ejus qui odit, sua sapientia malitia corruptum homicidae affectum exsuperat. Quanto tempore odium foverit, ac quoties illud dimissum, vel abruptum deliberate renovarit, ex poenitente est quaerendum. Si post repetitas aliquoties confessiones necdum mutatum animum, ipsaque suggesta remedia neglecta comperiat, sine absolutione dimitti, & efficacius ad remediorum applicationem adstringi debet (a).

Quam

(a) Ut salutare odium erga odium in poenitente excites; quantum emolumentum toto, quo odium fovit, tempore ipsi exinde accreverit? quaeras. Abs dubio nihil omnino commodi odium sibi attulisse fatebitur. Hac responsione obtenta jam econtra damna, quae ex odio non in proximum, sed in ipsius osoris corpus & animam manarunt, energice expone, haecque ut quotidie vel breviter recogitet, suade. Tum ad amorem proximi denota

Quantumvis omnis qui inimico odio alium odit, malum illius optat; non tamen econtra omnis, qui malum proximo optat, inimicitiae odium erga eundem gerit. Nam (prout divus Thomas in 3. dist. 33. art. 1. docet) potest quis caritate optare malum temporale alicui, & gaudere, si contingit, non in quantum est malum illius, sed in quantum est impedimentum malorum alterius, quem plus tenetur diligere, vel civitatis aut Ecclesiae. Similiter de malo temporali ejus, secundum quod per malum poenae impeditur frequenter malum culpae ejus (a).

Odium

denuo utcumque reducendum serio eidem injunge. 1. Ut in crucifixum, qui jamjam agonizans pro inimicis patrem exoravit, certis diei horis respiciat. 2. Ut se suumque antagonistam in amorosum Jesu cor ac latus recondat. 3. Ut de mane, vel in Missa post elevationem indies pro inimico quidquam oret, & a Deo proximum diligendi gratiam postulet. 4. Ut obviam factum hominem exosum tanquam Dei imaginem, Christi membrum, caelestisque regni cohæredem, ac Angeli custodis clientem salutet, communia officia non neget, imo, nisi quid aliud obstet, suavi affabilitate placare, sibi que devincire studeat.

(a) Hæc S. Thomæ ab illa doctrina, quam damnatae propositiones continent, admodum differt. Damnatarum propositionum defensores, nos proximo malum optare licite posse, vel de eo gaudere in qua tum ex illo bonum quoddam temporale & privatim nobis accedit, asserere sunt ausi, id quod a caritate alienum est. D. Thomas econtra de illo solum proximi malo, quod in bonum spirituale animæ, aut publicum Reipublicæ vergit, quodque saltem indirecte proximo pro-

Odium diutius retentum ad faciendas proximo maledictiones, aut imprecationes provocat, quæ secundum quod malum grave, ipsiusque imprecantis affectus efficax ac deliberatus fuerit, graviter caritatem lædunt, ac grave peccatum constituunt. Unde Apostolus maledictis raptoribus adjungit, inquit: *Neque maledicti neque rapaces regnum Dei possidebunt* (1. Cor. 6.). Maledictionibus publicis grave sæpe scandalum accedit, ipsiusque mali diversitas, aut acerbitas earum gravitatem auget. Gravior, quæ in personas magis amabiles; gravissima quæ in parentes, superiores &c. dirigitur. Hinc Deus olim legem tulit, ut *qui maledixerit patri suo & matri morte moriatur* (Levit. 20.). Parentum, ludimagistrorum, artificum, militum rusticorum hoc vitium est; qui tamen sæpe de solâ ira, aut inimicitia se accusant, maledictionum &c. nullam facientes mentionem. Interrogant proin sunt, & si consuetudinarii sint, priusquam sese emendare studeant, non absolvendi (a)

prodest, nos impune gaudere posse docet. Quæ caritatis ordini maxime congruit. Propositione damnatæ videantur pag. 375.

(a) Remedia contra maledicendi (sicut & blasphemandi) consuetudinem sunt 1. Statim post imprecationem interne contrarium benevolentiae actum elicere. 2. Quid certum pro homine orare. 3. Vel toties, quoties &c. certam elemosinam cuidam pauperi erogare. 4. Deum Eucharisticum dum linguæ imponitur, humiliter rogare, quatenus hanc sanctificare, & ab hoc vitio prælevare misericorditer velit, illa quæ dignum potest

Scandali notio, origo, & damna. 411

Quodsi tamen rustici, aurigæ &c. brutis, rebus-
que aliis maledicant, peccatum ab impatientia
distinctum vix umquam committunt, nisi forsan
grave damnum exinde proximo, rerum harum
domino, illatum cuperent.

CAPUT II.

Scandali notio, origo, & damna.

Ut rite defini sci scandalum possit, in activum
prieus & passivum dividi debet. Scandalum
activum est dictum, vel factum minus rectum
præbens alteri occasionem spiritualis ruinae seu
peccati. Ad dictum & factum etiam omisso-
nes, quæ alios turbant, reducendæ sunt. Scan-
dali passivum ipsa spiritualis proximi ruina est,
seu peccatum illud, quod proximus occasione tui
dicti, facti, vel omissionis commisit. Duplex
est: unum *per se datum*, quod ex mala agentis
intentione, aut ipsa mala operis vel sermonis
conditione in alio oritur: alterum *per accidens*
acceptum, quod occasione tui facti &c. præter
omnem intentionem, & operis conditionem ex
casuali sinistra videntis, vel audientis interpreta-
tione sequitur. Quodsi sinistra hæc interpreta-
tio ex ignorantia, vel infirmitate speciali sit
profecta, scandalum *pusillorum*; sic ex malitiosa
cordis dispositione provenerit, scandalum *phari-*
sæicum erit.

Scan-

tius adorationis, ac laudis divinæ instrumentum
efficere.

Scandalum per se datum, sive *directum*, dum quis data opera proximum ad peccatum inducit, sive *indirectum*, ut dum coram eo quod quam agit, aut loquitur, ex quo spiritualis illius ruinam prævidere probabiliter potest, peccatum ex natura sua grave est (a). *Væ homini illi, per quem scandalum venit*, Christus prædixit (*Matth. 18.*). Et Apostolus eum, qui propter cibum fratrem scandalizat, *jam non secundum caritatem ambulare* scripsit (*Rom. 14.*) Scandalum proin caritatem elidit, & fraternæ correctioni recta oponitur, quia malum peccatum quod correptio a proximo propulsat, scandalum inducit, aut revocat.

Peccati hujus sæpe reos se faciunt conjuges qui multa agunt aut loquuntur, quæ liberis nocent; patresfamilias, qui blasphemias, & turpitudines coram

(a) Sitne scandalum *indirectum*, id est per se non intentum (nam de directo nullum movetur dubium) speciale peccatum quod pravi operis malitiam novam malitiam superaddat; Doctores disceptant. Quidam affirmant, negant alii circumstantiis speciem mutantibus, alii circumstantiis solum aggravantibus illud accentuant. Sive his sive illis subscribas, quoad proximum interest. Nam ex una parte circumstantiis non minus aggravantes, quam speciem mutantibus in confessione sunt exprimendæ, uti suo loco dicetur; ex altera parte vincibilem inadvertentiam a peccato non excusare jam supra (*Tr. 3. pag. 215. in Not.*) monuimus. Traditum ibi doctrinam relege; & scandalum *indirectum* an, quando, & quale peccatum sit, facile intelliges.

coram domesticis proferunt, crapulati post noctis medium redeunt &c: Cantores qui amatorias cantilenas in tabernis decantant; Pictores, Statuarii &c. qui denudata hominum umulacra exponunt &c. In his nædum numerus actionum scandalosarum, sed & numerus insipientium audientium, de quibus spirituale damnum time-ri potest, in confessione esset exprimendus, sed multis, præsertim hystriorum, pictorum &c. scan-dalis haud inepte epiphonematis loco illud ap-plicari posset: *Numerata, si potes.*

Ut autem scandalum evitetur ante omnia
1. Verba seductoria, quibus ad malum incauti pertrahuntur, numquam sunt proferenda. 2. Omne factum peccaminosum coram spectatori-bus, ubi & quantum fieri potest, est impediendum. 3. Opera indifferentia, & aliunde licita scandali impediendi gratia omitti aliquoties de-bent, donec sic agendi ratio nonnullis infirmis exposita fuerit, postea si scandalum sequatur, non datum, sed acceptum & pharisaicum erit. 4. Exercitia itidem pia, uti opera misericordiæ, si ex iis scandalum pusillorum prævideatur, ali-quandiu occultanda sunt, aut differenda, donec congrua monitione scandali periculum sit submotum; secus si occasione eorum scandalum pharisaicum suborturum prævidea-tur. 5. Ad actum præceptum omittendum, ut scandalum evites, vix umquam teneris; quia illud, quod timeatur, scandalum vix aliud quam pharisaicum esse potest. Quodsi tamen casu raro scandalum pusillorum consequeretur, quidam Auctores docent, actum lege positiva præ-

præceptum ex epjikia omitti aliquoties possunt, quibus tamen alii sat multi & graves contraveniunt. 6. Nullo tamen casu actionem, lege naturali prohibitam, ut scandalum impediendum interponere licet; quia non sunt facienda in sepe mala, ut qualiacumque bona eveniant, ut alia repellantur mala. *Si de veritate scandalum sumitur* (inquit sanctus Gregorius homil. 7. in *Ezech.*) *utilius permittitur nasci scandalum quam veritas relinquatur.* 7. Denique inter mala unum committere parato non potes potius suadere, ut eligat minus; quia sic in eum actum influeres, sed dissuadere majus malum teneris, & ad alterum te permissive habere, utrumque simul impediendi tibi facultas delat. Plura, quæ scandalum contingunt, jam supra de peccatis alienis (*pag. 291.*) diximus, ubi addideri possunt (a).

Nonnulla alia, quæ cum caritate pugnant, sanctus Thomas, aliique Theologi hic vitare censent. Horum aliqua jam in *Tract. de peccatis*, præcipue capitalibus, exposuimus; reliqua infra, ubi de peccatis secundæ tabulæ deversis sermo erit, breviter explicabimus.

(a) Qui per directum scandalum aliquem seductum ita seductum, ut resipiscat, efficaciter hortari tenetur. Scandali indirecti reus in eadem materia publice contrarium agere, ac loqui, bene quoque exemplo vulneribus, quæ proximo iniungit, mederi tenetur. Remedia communiora sunt. 1. Tarditas in loquendo, 2. circumspectio in agendo, 3. frequens divinæ præsentis recordatio. His tria ultima adde, quæ paulo supra (*pag. 404. in Not.*) propinavimus.